

дію захисних механізмів. Здійснений теоретичний аналіз проблеми потребує обґрунтування використання метафори у психологічній консультативній, реабілітаційній роботі, що стане предметом наших подальших досліджень. Вона ефективно впливає на свідомість завдяки емоційному забарвленню та образності. Особливо це видно в поезії. Вплив метафори настільки сильний, що цим користуються *психологи*, щоб вирішити проблеми, пов'язані з психікою пацієнтів. Метафоричні образи застосовуються при створенні реклам. Вони будять уяву і допомагають споживачам зробити потрібний вибір. Подібне маніпулювання людиною та суспільством здійснюється також у політичній сфері. Метафора все більше входить у повсякденне життя, проявляючись у мові, мисленні і дії. Її вивчення розширюється, охоплюючи нові галузі знань.

Список використаних джерел

1. Гордєєва Ж.В. Методолого-психологічні засади використання метафори як засобу розвитку самосвідомості особистості // Наукові записки Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / заг.ред. академіка С.Д.Максименка. Київ: Ніка-Центр, 2009. Вип. 37. С.127–136.
2. Заїка В. Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання обдарованих дітей / В. Заїка, С. Мерцалов / Практична психологія та соціальна робота. 2009. № 9. С. 10–16
3. Шрагіна Л. Технологія розвитку креативності / Л. Шрагіна. Київ : Шкільний світ, 2010. 160 с.

УДК 378.012(043.2)

Глеба А.В.,
здобувач вищої освіти
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
ОС «магістр»
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Сучасне суспільство та державу загалом важко уявити без належної уваги до науки та освіти. Освіта є одним із головних чинників зростання та розвитку економіки держави, поліпшення соціального та фінансового рівня життя громадян та головне є запорукою динамічного прогресу в усіх сферах суспільства [2].

Із прийняттям Закону України «Про вищу освіту» (від 1 липня 2014 року), почався новий етап для системи вищої освіти в Україні. Так, на сьогоднішній час, перед Україною постало завдання щодо проведення комплексу реформування та модернізації системи освіти з врахуванням сучасних технологій та методів освіти. Потреба у реформуванні системи освіти впливає перш за все з потреби суспільства у цьому [1].

Сучасна освіта в Україні має дві сторони: з одного боку, можна спостерігати кризові явища, які пов'язані із недостатнім фінансуванням та інвестиціями, погіршенням матеріально-технічного забезпечення, а також ресурсної бази; а з іншого – освіта як цілісна система здатна до саморозвитку, тому можна вважати позитивним чинником нарощування її потенціалу.

Незважаючи на те, що все ж за останні два десятиріччя Україна реформувала систему вищої освіти, підлаштовуючи її до міжнародного рівня, а також із впровадженням Інтернету та інших новітніх інформаційно-комунікативних технологій у освітній процес, зв'язок української вищої школи із світовою залишається досить слабким.

Причиною цього є мала кількість вищих закладів, які б могли на високому рівні конкурувати із зарубіжними. А саме, українські університети обмежено присутні в глобальному рейтингу через відносно невеликий обсяг наукових публікацій проіндексованих у міжнародних наукометричних базах даних. Також, низький рівень інтернаціоналізації українських ЗВО, стрімке старіння наукових ресурсів та морально застаріле устаткування значною мірою знижують освітній процес у закладах вищої освіти.

Тому метою реформування є досягнення цілей які ведуть до суттєвого покращення якості освіти, її конкурентоспроможності та відповідності соціально-економічним потребам

держави та суспільства.

Але варто зазначити, що у період незалежності в Україні були відродженні та розвиваються старі освітні та наукові центри. До таких центрів належать Національний університет «Острозька академія» та Національний університет «Києво-Могилянська академія», які стали взірцем для інших українських закладів вищої освіти, які постійно розвиваються, удосконалюються вводячи новітні стандарти вищої освіти, а також поступово інтегруються в світові спільноти.

Незважаючи на прийнятий Закон України «Про вищу освіту», який мав би стати рушійною силою до реформування освіти, впровадження способів покращення якості освіти та тенденцій до інноваційних реформ в сторону міжнародної інтеграції бачимо певні проблеми.

Ключовим є те, що по-перше, освіта не є в певній мірі доступною для всіх прошарків суспільства. По-друге, не менш важливим є той факт, що значна частина молоді обирає саме зарубіжний заклад вищої освіти через перспективність у плані розвитку та працевлаштування. По-третє, чималу роль відіграє те, що нема чіткого мотивування законодавством на інноваційний розвиток ЗВО, співпрацю з роботодавцями та різними організаціями. По-четверте, відсутність мотивування науково-педагогічних працівників. Забезпечення гідної заробітної плати. По-п'яте, це проблема мотивації студентів щодо якості знань. Лекційно-семінарська модель потребує змін в користь практико-орієнтованої моделі освіти, домінування практичних та лабораторних занять.

Основними напрямками реформування вищої освіти є:

- автономія ЗВО;
- посилення механізмів фінансового забезпечення ЗВО;
- забезпечення розвитку інклюзивної вищої освіти;
- стимулювання інвестицій в освіту та науку;
- посилення у вищій освіті рівня вивчення української та іноземних мов;
- мотивування до саморозвитку та підвищення професійної компетентності науково-педагогічних працівників та інші.

З 1-го січня 2020 року в Україні продовжилося реформування вищої освіти. Міністерство освіти та науки ставить такі завдання:

1. Змінити підхід до розподілу бюджетних коштів та фінансування загалом;
2. Надати управлінську автономію;
3. Оновити правила роботи з ректорами;
4. Створити нові наглядові органи;
5. Розширити можливості для освіти дорослих.

Вище перераховане зазначила экс-міністр освіти та науки Галина Новосад під час презентації концепції реформування вищої освіти 24 грудня 2019 року [3].

Зараз розмір державного фінансування залежить лише від контингенту студентів-бюджетників. Більшість ЗВО неохоче відраховують студентів, навіть якщо ті не виконують вимог освітньої програми, оскільки через зменшення кількості студентів зменшується фінансування. Це сприяє зниженню якості вищої освіти [3].

Згідно із реформуванням у сфері публічного фінансування ЗВО почнеться розподіл коштів за формулою, де кожен заклад зможе отримати 80% свого бюджету попереднього року, а решта державних коштів буде розподілятися між університетами, залежно від наступних показників:

- масштаб університету;
- регіональний коефіцієнт;
- контингент студентів (це так звані політичні показники);
- працевлаштування випускників (із 2021 року);
- обсяг коштів на дослідження, які університет залучає з позабюджетних джерел;
- позиції у міжнародних рейтингах (показники якості освіти).

Індикативна собівартість. ЗВО, бажаючи залучити більшу кількість студентів-

контрактників, знижують вартість навчання. Цю різницю в реальній ціні та вартості контракту потім дофінансовують з коштів, які отримуються ЗВО з державного бюджету. В наслідок чого страждають студенти-контрактники і студенти-бюджетники.

Запровадження індикативної собівартості (мінімальна ціна контрактного навчання) дозволить привести плату за навчання у відповідність до фактичних витрат. Це сприятиме відновленню умов для справедливої конкуренції ЗВО і запобігатиме ризикам недофінансування [4].

Але одночасно з цим вартість навчання буде корелюватися із доходами громадян у регіонах. Університет не може підвищувати рівень ціни за навчання, якщо та сягне рівня трьох середніх заробітних плат в області. Зміни у вартості навчання, а саме збільшення його вартості аргументується тим, що по-перше, це веде до більшої відповідальності студентів до свого навчання, їх свідоме ставлення; по-друге, це дасть можливість гідно оплачувати роботу викладачів, що і є тим важливим чинником – мотивацією.

Для уникнення труднощів із оплатою навчання є можливість розширення пільгового кредитування та податкова знижка.

Ще одним напрямком реформування є впровадження фінансової автономії для ЗВО. Це допоможе закладам більше заробляти на власних продуктах, можливість здавати власні вільні приміщення в оренду, що вплине на збільшення бюджету ЗВО. Для реалізації цього з боку держави для ЗВО спроститься процедура списання застарілого майна, здачі в оренду приміщень або майна, та стане можливим реалізація надлишкового майна.

02 червня 2020 року, Президент Володимир Зеленський підписав наказ про створення Ради з питань розвитку вищої освіти в Україні.

За словами Володимира Зеленського, завданнями Ради з питань розвитку вищої освіти будуть удосконалення якості та змісту вищої освіти в Україні, підготовка пропозицій для вдосконалення законодавства в цій галузі, зокрема щодо фінансової автономії закладів вищої освіти, механізму залучення приватних інвестицій та розвитку державно-приватного партнерства.

Також, згідно з указом, Кабінет Міністрів має розробити та затвердити до 01 листопада поточного року стратегію розвитку вищої освіти на 2021 – 2031 роки.

«Ми повинні сформувані чіткі цілі та готувати конкурентоспроможних фахівців – відповідно до потреб української економіки. Визначити, якими професіями ринок перенасичений, а які, навпаки, будуть гостро затребувані в майбутньому», – зауважив Президент [5].

Отже, з описаного вище можна сказати, що сучасна система вищої освіти України знаходиться в процесі реформування, що дасть можливість значною мірою покращити якість освіти та вдало інтегруватись у зарубіжний освітній простір, а також підвищити престижність ЗВО України на державному та світовому рівнях.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.10.2020)
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.10.2020)
3. Презентація реформи фінансування та управління закладами вищої освіти URL:<https://mon.gov.ua/ua/news/krashi-otrimayut-bilshe-resursiv-ta-avtonomiyu-ganna-novosad-presentovala-reformu-finasuvannya-ta-upravlinnya-universitetami> (дата звернення: 24.10.2020)
4. Концепція реформування вищої освіти. URL: <https://drive.google.com/file/d/1obC0K1NMhh9soaf7LK9y-ughV4n070-h/view> (дата звернення: 25.10.2020)
5. Офіс Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-stvoriv-radu-z-pitan-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukr-61445> (дата звернення: 24.10.2020)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>